

Základ vzdelávania – zmysluplná rodinná a školská výchova

Hodnoty vzdelávania

Každá vzdelávacia inštitúcia má byť predĺženou rukou dobrej rodinnej výchovy. Zamyslime sa, čo od vzdelávania v školách chceme, čo od nich očakávame a čo im môžeme dať my sami. Východiskom i cieľom má byť vychovávaný a vzdelávajúci sa občan, tvoriaci si názor na seba i svet vo svojom okolí. Programom by mohlo byť prehĺbenie osvedčených mravných a duchovných hodnôt, trvalé naznačenie kde a ako nachádzať radosť zo života i zmysluplnej spoločenskej činnosti, čím zvýrazníť duchaplnú prácu na sebe aj pre rozkvet obrodzujúcej sa spoločnosti.

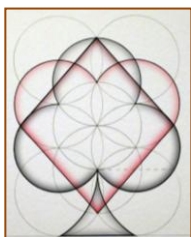
Byť príkladom

Učíme sa od toho, koho milujeme - myšlienka mysliteľa napísaná rukou žiaka. Neskoré odhalenie rodiča i učiteľa. Možno základ celého výchovného pôsobenia. Poznanie cez lásku, láska cez poznanie. Ak deti neveria rodičom a učiteľom, tí ich nemôžu vychovať. Statočný osobný príklad, hlboká mravnosť a nezištná múdrosť, odvaha a rozvaha majú charakterizovať obetavých rodičov a skutočných učiteľov. Nič nedáte svojim deťom, ak im nedáte sami seba. To trvale platí nielen v každej rodine, ale aj v každej škole. S charakterom sa človek nerodí, svedomie sa vytvára životom, odhaľovať nové skúsenosti sa nenaučíte spamäti. O skutočný charakter sa zápasí, plnohodnotný morálny názor sa tvorivo postupne rozvíja. Zmysluplné postoje sa konštruujú v zápasoch názorov, pri javoch konkrétneho ľudského života.

Pokiaľ sa bude v školách i v rodinách trvalo vyskytovať pokrytectvo, nespravodlivosť, nátlak, polopravdy, bezzásadovosť, necharakternosť a chaos v každodenných ľudských i spoločenských hodnotách, budeme naďalej hazardovať s tvorivým rozvojom intelektu i charakteru našich detí. Nezabudnime, že životné postoje, ambície, hodnotenia a rozhodnutia odvodené z etických princípov majú vplyv nielen na morálne, ale aj pracovné a študijné výsledky. Primerane vysoké nároky, jasné normy, práva a povinnosti, spravodlivé hodnotenie spolu s ocenením svedomitej vytrvalej práce a preverených výsledkov v atmosfére láskavosti a zodpovednosti môžu do viesť k rozvoju a prehĺbeniu každého rozvíjajúceho sa charakteru.

Nevšímavosť a ľahostajnosť pedagógov i rodičov je neodpustiteľný zločin na charaktere mládeže aj celej spoločnosti. Je povinnosťou každého rodiča i učiteľa prispieť k prehĺbeniu poznania o zmysle ľudského života, vytvárať úžasnú potrebu zmysluplne a čestne žiť, pestovať odvahu k charakternému konaniu, cieľavedome zveľaďovať hlboký ľudský cit aj kritický rozum.

Škola a rodina

Každému to, čo mu patrí. A obom spoločne: primeranú aktivitu i trvalú zodpovednosť. Pestovať zdravé telo aj intelekt ducha. Zveľaďovať tradície rodiny, hodnoty vzdelania, kultúru národa, civilizáciu planéty. Zachovávať zmysluplnú vieru, neochvejnú nádej i všetko objímajúcu lásku. Podávať pomocnú ruku, vyžadovať osobný záujem. Vytvárať myšlienkový vzostup a prehľbovať morálne duchovné kvality. Tvorivo zlúčiť a prehľbiť výchovné možnosti rodiny a vzdelávacie úlohy školy. *Reformovať výchovu detí, to neznamená iba*

zdokonaľovať didaktiku v škole, to znamená reformovať život nás dospelých; my sme pôda, z ktorej rastú nové generácie – veľmi záleží na nás, či budú lepšie a šťastnejšie (Hovory s TGM, K. Čapek).

Kooperujúca vzdelávajúca škola i výchovná rodina majú byť založené na správne pochopených medziľudských vzťahov. Rodičia i učitelia potrebujú statočnejšie srdcia a ušľachtilejšie duše. Ostatné vyrastie ako rastlinka z dobrého semena. Pod spravodlivým slnkom, možno v nečakanej búrke i v neprehľadnej metelici, s každodenným východom pravdy i západom nespravodlivosti, ale vždy s istotou kruhu – spojením prirodzenosti ľudského života so zázrakom jeho duchovnej vnímavosti. Rodičia, žiaci i učitelia, predsa nekráčajú vytrvalo proti sebe, ale spoluprácou mladosti a skúseností, túžby a schopností, nerozhodnosti a poznania idú svorne za spoločným cieľom: aby v súlade autority a lásky sa stali z našich detí, žiakov, po etape školských rokov, spoľahliví rodičia a múdri učitelia.

(Dušan Jedinák)